

FILOLOGIA POLSKA II STOPIEŃ

MODUŁ DYPLOMOWY:

KONWERSATORIUM LITERATUROZNAWCZE/JĘZYKOZNAWCZE IV

(II rok, semestr 4 letni, 30 godzin ćwiczeń)

Prof. dr hab. Teresa Banaś-Korniak

Gatunki literackie w dawnej Rzeczypospolitej (od Średniowiecza do Oświecenia) – oraz ich tło kulturowe.

Celem kursu jest zaznajomienie studentów z wybranymi zagadnieniami dotyczącymi staropolskiej teorii i praktyki genologicznej. Na tle teorii europejskiej, mającej swe źródła w antyku grecko-rzymskim, studenci zapoznają się z dawną, różną od współczesnej, klasyfikacją rodzajów i gatunków oraz z uwarunkowaniami kulturowymi, które determinowały narodziny i ewolucję form literackich. Zaproponowanie studentom analizy konkretnych utworów, przynależnych do określonych gatunków (np. epigramat, sonet, satyra, tren, elegia i inne), pozwoli nie tylko dostrzec ewolucję literackich form, ale też sformułować wnioski na temat różnic pomiędzy poetyką normatywną (spisaną) a praktyczną realizacją teoretycznych wskazań. Uzmysłowi też rolę, jaką odegrali poszczególni poeci i pisarze staropolscy w kształtowaniu się niektórych gatunków.

Prof. dr hab. Iwona Loewe

Bilingwizm i wielokulturowość

Przedmiot prezentuje definicje bilingwizmu i jego gospodarcze, społeczne, ekonomiczne i kulturowe podłoże w Polsce. Drugim aspektem jest wielokulturowość i wielojęzyczność w historii Polski oraz współcześnie. Refleksji poddana zostanie również kompetencja kulturowa w dobie globalizacji i glokalizacji. Wykład został pomyślany jako rozważanie na temat aktualnie dziejący się w świecie i dotyczący bezpośrednio lub pośrednio każdego członka społeczności etnicznej – mieszania się kultur i języków w czasie mobilności społeczeństw. Student kierunków humanistycznych winien mieć pogląd na te zagadnienia poparty argumentacją akademicką.

Dr hab. Iwona Słomak prof. UŚ

Literatura klasyczna i jej recepcja – wobec dyskursów o kobietach

Wykład ma na celu przybliżenie problematyki interakcji pomiędzy kanonami literackimi i normami społeczno-kulturowymi, w szczególności normami decydującymi o repertuarze społecznych ról i możliwościach emancypacyjnych kobiet. W spektrum zainteresowania znajdzie się kanon antycznej poezji i prozy w perspektywie dorobku refleksji feministycznej i genderowej. Zaprezentowane zostaną mechanizmy stojące za intensywną transmisją materii fabularnej, schematów narracyjnych i wybranych dyskursów literatury antycznej w Europie począwszy od epoki Renesansu (programy szkolne; kanony literackie; przedsięwzięcia mimetyczno-emulacyjne, silne oddziaływanie na literatury narodowe). Zasadnicza uwaga poświęcona będzie zagadnieniom: mity fundacyjne a kultura gwałtu (porwanie Europy; Danaidy; początki Rzymu; Lukrecja i *res publica*); heroiny literackie pomiędzy refleksją emancypacyjną a toposami dyskursu patriarchalnego i mizogynicznego (Ifigenia i Klitajmestra; Elektra; Medea; Amazonki; heroiny kartagińskie); wybrane wątki tematyczne i ich realizacje (nieposłuszeństwo – bachantki i czarownice; siostrzeństwo/kobieca solidarność *versus* strażniczki tradycji; patriarchalne kanony kobiecych cnót i ich społeczno-prawne tło). W tle zarysowane zostaną wybrane wątki literacko-mitologiczne/historyczne, które funkcjonują w polskiej i europejskiej literaturze, sztuce oraz szeroko pojętej refleksji humanistycznej.

Dr hab. Małgorzata Wójcik-Dudek, prof. UŚ

„Children studies” jako teoria małego zasięgu w literaturoznawstwie i edukacji humanistycznej

Perspektywa *children studies* wprowadzona w latach 90. XX wieku pozwoliła spojrzeć na dziecko w holistycznym oraz interdyscyplinarnym ujęciu. Rozpoczęła tym samym debatę na temat istoty i miejsca dzieciństwa w historii ludzkości oraz stosunku dorosłych do świata najmłodszych, wzbogacając tradycyjne badania nad dzieckiem, które dotąd skupiały się na pedagogicznym i psychologicznym aspekcie dzieciństwa. Zapraszam na konwersatorium literaturoznawcze poświęcone przemianom konstrukcji dziecięcości w literaturze, kulturze, filozofii i pedagogice. W ramach analizy tekstów kultury będziemy m.in. poznawać historię dzieciństwa, analizować dziecięcą perspektywę, zastanawiać się nad przejawami samoświadomości i aktywności dziecka, przyczynami jego wykluczenia oraz opresyjności dorosłych, śledzić jego głos w kulturze i społeczeństwie, co pomoże w rozumieniu doniosłości zwrotu pajdocentrycznego przynoszącego zmianę świadomości społecznej oraz emancypację dziecka w przestrzeni dyskursu naukowego i społecznego.

Zajęcia będą prowadzone metodą „studium przypadku”. Taka formuła jest zgodna z założeniami mocno już dziś ugruntowanymi metodologicznie *children studies*, które wzięły swój początek z obserwacji konkretnych przypadków. Konstruowanie przez *children studies* szkieletu metodologicznego oraz typologii na podstawie konkretnego przypadku pozwala za Ewą Domańską interesujące nas badania włączyć do teorii małego zasięgu. Zajęcia są adresowane do wszystkich studentek i studentów pragnących poszerzyć horyzont metodologiczny, szczególnie jednak do przyszłych nauczycielek i nauczycieli, poszukujących interesujących interdyscyplinarnych splotów przydatnych podczas pracy w szkole.